

Az ikertornyok sohasem voltak: szimuláció és valóság

„A modern tudomány nemcsak a közvetlen érzéki tapasztalattól szabadította meg magát, hanem mindattól, amit a képzelet nyújthatna támaszként. A tér, idő, mozgás és kauzalitás fogalmai mind összeomlanak. Mindaz, amit a megfigyelő közvetlen tapasztalata tartalmaz, valótlanként, irrelevánsként és elhanyagolhatóként van kezelve. Ezen tendencia egy olyan katarzist eredményez, amely az érzékinek minden maradványát elfogyasztja, nem annak érdekében, hogy egy magasabb világhoz vezessen el bennünket (...), hanem a tisztán matematikai gondolkodáshoz, a szám, a differencia nélküli mennyiséghez, szemben a kvalitással, az értelmezhető és élő erőkkal: az absztrakt intellektus extrém elmélyülésével egy spektrális és kabbalisztikus világgal nézünk szembe, ahol nem a dolgokról és jelenségekről van szó többé, hanem olyan árnyékokról, amelyek közös nevezője a szürke és a megkülönböztethetetlen.”¹

Társadalmunk alapvető sajátossága a mennyiség, a tisztán matematikai uralkodás hegemoniája. Önreprezentációja, önmegjelenítése az, ami dominálja jelenünk társadalmi valóságát, valótlan spektralitását. A hatalomnak egy új formájával van dolgunk, azonban ennek eredete régebbi, mint gondolnánk. A hegemonia fogalmát Antonio Gramsci dolgozta ki elsőként, szembe állítva azt a dominanciával. A dominancia erőszakos hatalomgyakorlás, ahol szilárd és meghatározható különbségek vannak az elnyomók és az elnyomottak között, így ezzel szemben fennáll a szembefordulás, a lázadás lehetősége. Ezzel szemben a hegemonia kifinomultabb, és elsősorban a kulturális normákon keresztül történő hatalomgyakorlás, amely során a tömegek internalizálják ezen uralom világnézeti sajátosságait, eszméit. A társadalmi valóságon eluralkodott egy olyan diabolikus hegemonia, amely önmagát termeli újra szimulációkon keresztül. Ez a hegemonia virtuális hatalommá való átvedlése: *„Egy új virtuális hatalom ez, abban az értelemben, hogy uralkodik és mozog egy minden referenst nélkülöző térben, vagyis kizárólag önmaga referenseként.”²*

A New York-i World Trade Center ikertornyai Baudrillard szerint egymást tükrözték saját ön-referens jellegük okán, amelynek alapja a sajátos jelleg totális hiánya, vagyis egy tükröt tükrözött vissza egy tükör.³ Míg a klasszikus modernitást jelképező Empire State Building Baudrillard szerint a modernitás prométeuszi formáját képviseli, addig a szeptember 11-edike

¹ Julius Evola: *Ride the Tiger: A Survival Manual for the Aristocrats of the Soul*, Rochester, Vermont: Inner Traditions, 2003 [1961]: 136.

² Jean Baudrillard, Sylvère Lotringer, Sylvère: *The Agony of Power*, Los Angeles: Semiotext(e), 2010, 93.

³ Uo.: 92.

során ledőlt, és ezzel a virtualitás kommunikációs terébe átkerült tornyok már ouroboszi logikát jelenítettek meg. Minden szimbolikus valóság el lett tüntetve, vagy legalábbis el lett süllyesztve az egysíkú üveglapok hálózatába, amely az elektrotechnikai hálózatokhoz hasonlóan internalizált minden jelentést. A World Trade Center tornyai a lehető legalacsonyabb rendű, antitradicionális dekulturáltságot testesítették meg Baudrillard nézetében, a kultúra zéró fokát. A tükörfelületek megkétszerezték a külső valóság eseményeit, miközben valójában elnyelték azokat a tornyon belül játszódó gazdasági folyamatok spekulatív valótlanúsága.

René Guénon *A mennyiség uralma és Az idők jelei* című 1945-ös munkájában is találkozunk a minőségtelen kvantifikáció veszélyeire való figyelmeztetéssel: „*A számjegyek és a számítások a statisztikust – de nem csak a statisztikust, hanem mindenki mást is – a »pontosság« illúziójába ringatják, amely természetesen minden további nélkül »pszeudomatematikainak« nevezhető, részint azért, mert ezt elmulasztják észrevenni, részint pedig az előre kialakított eszmék miatt, az ilyen számjegyekből csaknem minden kívánt konklúzió levonható, és így azok önmagukban minden jelentőséget nélkülöznek*”⁴ Hasonlóképpen a felhőkarcolókat is értelmezhetjük pszeudo-építményekként, szimbolikus minőségüktől megfosztott konstrukciókként, akár a heideggeri értelemben vett „*áll-ványokként*”. A szimulakra társadalma Baudrillardnál lényegét tekintve azonos azzal, amit Guénon és a tradicionalisták a mennyiség uralmának neveznek. Fraktális, kódolható, képletekbe lepárolható, lététől megfosztott létezők maradványai keverednek szimulációs tengerekben. A modernitásban, véli Guénon, a pusztaságszerűség kivételével, minden egyéb megkülönböztetés kizáródik. A modernitás lényegében „*az esszenciális egységtől fokozatosan távolodó mozgás*”.⁵ Baudrillarddal együtt akár amellet is érvelhetnénk, hogy szeptember 11-edike és a hozzá hasonló „*balesetek*”, szabotázsakciók semmi egyébről sem szólnának, mint a hiperkapitalizmusba torkolló technikai civilizáció megnövekedett mozgássebességének öngyilkos magába fordulásáról. Mint a Világkigyó, a saját farkába harap, saját eredetéhez, gazdasági központjához tér vissza a tőke hatalma.

Mint megjegyzi: „*Az univerzális mint idea öngyilkosságra kárhoztatik, amint globalizálódik.*”⁶ Távolról sem véletlen, hogy a terrortámadásokkal kapcsolatban említi ezt a posztmodern filozófus. Az ikertornyok áldozatok, a globalizálódott médianyilvánosság számára olyan bemutatott és feláldozott „*többletek*”, amelyek értéküket nem a létükből, hanem a hiányukból merítik. A hiperkapitalizmusnak minden kultúrát sajátos és időkezelésétől meg kell fosztania, hogy a rendszerébe foghassa az összes kultúrát, mivel saját értékekkel nem rendelkezik többé. Egy kultúra, amely elvesztette az értékeit, csupán más kultúrák értékeinek a megtámadásával képes elégtételt venni saját hiányán.⁷

Hogyan épülnek fel a szimulakrum rendjei, hogyan válik totálissá ennek a rendszernek a valótlanúsága és értéktelensége? A szimulakrumnak alapvetően három rendje különböztethető meg, amihez később egy negyediket is megalkotott a francia teoretikus. A szimulakrum első

⁴ René Guénon: *A mennyiség uralma és Az idők jelei*, Budapest: Kvintesszencia Kiadó, 2006 [1945]: 83.

⁵ Guénon: 2006 [1945]: 57.

⁶ Jean Baudrillard: *The Spirit of Terrorism*, London and New York: Verso, 2013 [2002]: 71.

⁷ Baudrillard: 2013 [2002]: 74.

rendjében a valóság reprezentációja egyértelműen egy mesterséges, attól elkülönülő reprezentáció (regény, kép, festmény). A szimulakrum második rendjében már elmosódik a határ valóság és reprezentáció között, amire Baudrillard egy Borges-esszét hoz fel példaként. A szimulakrum harmadik rendje meghaladja a fenti kettőt, de úgy, hogy azoknak bizonyos jellegzetességeit megtartva egy hipervalóságot hoz létre, mely a valóság vagy eredet nélküli valóságmodellek során konstruálódik meg, azaz algoritmikusan termelődik, hasonlóan a számítógépes kódok által megalkotott virtuális valósághoz. Ez a szimuláció rendjének visszafordulása, hiszen immár a modell megelőzi a valóst, vagy Borges esszéjében a térkép megelőzi a területet. Mindez nem jelenti azt, hogy a valóság mint olyan eltűnt volna, hanem egyfajta közöny és elidegenedés van mindkettőtől, tehát a fent körülírt megfordulás a valóság és a reprezentáció kapcsolatában Baudrillard szerint irrelevánssá válik.

Természetesen a szimulakrumok totalitása sem egyik pillanatról a másikra érkezett el. Mind a négy rend vagy történeti szakasz, vagy érték és egy egyenlőségi princípium által meghatározott, ez az a princípium, ami alapján a társadalmi értéket méri, cserélik, illetve érvényre juttatják. A szimulakrum rendjei tehát a társadalmi gyakorlaton keresztül valósulnak meg, melyeknek – Baudrillard szerint – imperszonális, tudatalatti kényszerítő ereje van a cselekvőre.⁸ A rendek mindegyike a világot modellezi az „általános egyenlőség” princípiumán keresztül, ami az összehasonlítás, klasszifikáció és a rendezett csere kereteit szabja meg a rendszeren belüli egységek, részek között.

Hogy a négy rend alapvetéseit megértsük, vizsgáljuk meg Gary Genosko táblázatát:⁹

Törvényszerűség / központi érték	Domináns forma	Szemiotikai jellegzetesség	Jel formája
természet	hamisítvány (counterfeit)	véletlenszerű/ semleges	korrupt szimbólum
piac	termelés	szeriália	ikon
struktúra	szimuláció	a kód uralma	Saussure-i jel
fraktál	proliferáció	metonimikus	index

A következőkben Gary Genosko – elsősorban szemiotikai – táblázata, illetve Pawlett történeti vizsgálódása alapján igyekszünk a szimulakra négy rendjét részletesen felvázolni. Baudrillard elméleti felosztása, rendszerezése a reneszánszsal, pontosabban a késő 15. századdal kezdődik, tehát a szimulakra első rendje egybeesik a feudális rendszer kiüresedésével, amikor is az emelkedő burzsoá osztály lerombolta a feudális rendszer rögzített és szabályozott cserefolyamatait. A szimulakra első rendjének baudrillard megnevezése az „utánzat” (counterfeit), de itt az érték még természetes törvényen, a használati értéken keresztül működik, ez egyenlőség az alapja. Baudrillard kiemeli, hogy a feudális rendszer helyébe lépő, és az azt fokozatosan elpusztító demokratikus parlamentáris rendszer a jelek szintjén

⁸ William Pawlett: *Jean Baudrillard: Against Banality*, New York: Routledge, 2007, 74.

⁹ Gary Genosko: *Baudrillard and Signs: Signification Ablaze*, New York: Routledge 2002 [1994].

túltermelést hozott létre, hiszen a jelentés, illetve a jelek cseréjét többé nem határozta meg a státusz, rang vagy a születés, és egy szabadabb csere jött létre a „jelek játékán keresztül”, ami a divatban és a fogyasztásban jelentek meg.¹⁰ Az így fellépő jeleket Baudrillard hamisnak (counterfeit) és önkényesnek nevezi, a szimbolikus kötöttségek egyfajta szimulakrumainak, aminek előbbi még valamelyest absztrakt referenciául szolgált.¹¹ Teljesen új jelenségek és új társadalmi gyakorlatok váltak lehetővé a szimulakum első rendjében. Ezek a barokk, a színházi illúzió, illetve az ezeken keresztül kibontakozó új művészeti és építészeti folyamatok. Baudrillard ezt a jelenséget a „stukkókon” keresztül elemzi több munkájában is.¹²

A második szakasz az ipari forradalom időszaka, ezt az időszakot Pawlett az 1750-es évekre teszi Nyugat-Európában, és Baudrillard a termelés fogalmával (production) írja körül, ahol az érték már piaci szabályok szerint, a „gazdasági csere-érték” alapján működik. A szimulakra második rendjében Baudrillard emeli az irányítás szintjét, hiszen itt a rendszer a termelésen keresztül kívánja szabályozni a jelek és feltűnések játékát, így egy magasabb rendet megalkotván az ekvivalenciának. Genosko kiemeli, hogy mindez a termelés ipari gyakorlatán és a nyelvben megjelenő operativitáson keresztül válik valóra. A szimulakum második rendjében az általános ekvivalenciát az osztály- és piaci kapcsolatok jelentik, tehát az árucikkek gazdasági csere-értéken alapuló cseréje. Pawlett kommentárja felfedi Baudrillard elméletének Walter Benjamin-i gyökereit: „...amint a legfőbb »eredet« vagy referense ezen dolgoknak egyszerűen szóba se kerülhet a tömeggyártott termékek esetében, az eredeti referens kihalása egyedül képes meghatározni az ekvivalenciák általános törvényét, vagyis, a termelésnek mint olyannak a lehetőségét.”¹³ Benjamin *A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korszakában* című műve kezdetén előrebocsátja, hogy a művészeti munkák mindig is reprodukálhatóak voltak, de a korai reprodukciós folyamatok (kiöntés, dombornyomás, fába vésés) megőrizték a művészeti munka unikalitását, azt, amit Benjamin aurának nevez.¹⁴ A litográfia elterjedésével a 19. században a sokszorosító technológia radikálisan új stádiumba lépett, ami a reprodukálás folyamatának gyorsulásával együtt a darabszám drámai növekedésével járt együtt, így Benjamin szerint a litográfia látta el először képekkel a mindennapi életet. A folyamat kiteljesedését Benjamin a fotográfiában és a filmben látta, külön megemlítve a már Debord figyelmét is felkeltő hangosfilmet. Benjamin szerint az eredeti munka rendelkezik az aura teljes autoritásával, míg a technikai reprodukció során éppen ez veszik el véglegesen. Mint megjegyzi, az aura fontossága csökken abban a

¹⁰ Pawlett: 2007: 74.

¹¹ Jean Baudrillard: *Simulacra and Simulation. The Body, In Theory: Histories of Cultural Materialism*, University of Michigan Press, 1995.

¹² „Baudrillard hangsúlyozza a stukkó használatát és a trompe l’oeil művészi eszközét mint ezen periódus tipikus jellegzetességét. A stukkó egy fogalom, amely az olasz reneszánszból ered, egyfajta gipsz vakolat, amellyel építészeti felületeket vontak be, létrehozva ezáltal díszes tereket. A trompe l’oeil festészet szó szerint annyit jelent, mint »a szem megtévesztése«, a háromdimenzió illúzióját jeleníti meg, olyannyira, hogy a 2D kép valódiként hathat. A szimulakráknak minden egyes rendje átrendezi a világot, hogy érthetőbb, irányíthatóbb és menedzselhetőbb legyen. A hamisítvány ezt csupán »a szubsztancia és a forma szintjén éri el, nem a relációk és struktúrák szintjén.« (1993a: 53) A stukkót egyfajta »univerzális szubsztancia« gyanánt alkalmazták, amelyből bármilyen formát alakíthattak – egy általános, ám akkoriban még korlátozott ekvivalenciaként..” William Pawlett: 2007: 75.

¹³ Pawlett: 2007: 74.

¹⁴ Walter Benjamin: *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, London and New York: Penguin Books, 2008 [1936]: 2-5.

korban, ahol a művészeti munkákat mechanikus úton reprodukálják.¹⁵ Baudrillard szerint a második rend mechanikus reprodukción keresztül létrejövő jeleire a durvaság, az ipari ismétlődő jelleg, a funkcionalitásból eredő lelketlenség és üresség lesz jellemző, szemben a „stukkók” által megjelenített első rend diabolikus, varázslatos, illúziószerű jeleivel. Megszűnik a stabil ekvivalencia a jel és referencia között, illetve a jel és a jelölt között, ezzel egy instabil jelentés jön létre, ami a Baudrillard számára oly jelentős bináris felosztások berobbanásával jár. Baudrillard kiemeli, hogy az első és a második rendben a valóság még létezik, és a szimuláció sikerét a valósággal szemben mérjük, ez csak a harmadik rend kialakulása során fordul át a reprezentáció javára, mikor is a modell generálja a hipervalóságot.¹⁶

A harmadik rend jellegzetességei a DNS és a digitalitás, ami a *Simulacra and Simulation* c. mű számos esszéje alapjául is szolgál. A harmadik rend egy még nagyobb fokú irányítást eredményez előrejelzéseken, szimulációkon, mutáción keresztül. Eltűnik, felszámolódik a valóság, a referencia, de Baudrillard szerint a társadalmon belüli feszültségek, ellentmondások nem hogy felszámolódtak volna, hanem egyenesen fokozódtak.¹⁷ Richard J. Lane rámutat Baudrillard aggodalmára a harmadik renddel kapcsolatban, miszerint a modell által generált hipervalóság egy valós eredet nélküli világot fog eredményezni, ahol a hipervalós lesz a domináns formája a világ megélésének és egyben megértésének is.¹⁸ Lyotard a *The Postmodern Condition* című művében tárgyalja a performatív tudás kérdését, amely gondolat nagy hatást gyakorolt Baudrillard elméletére.¹⁹ Lyotard szerint a technológia optimalizálja a teljesítményt, de nem vezet alaposabb megértéshez; a számítógépek használata nem eredményezi az univerzum mélyebb megértését, csupán a technológiai funkcionalitás fokozottan hatásosabb és produktívabb módjához vezet. Lyotard véleményében a posztmodern korban az olyan filozófiai idálok, mint az „igazság” vagy az „etika”, alárendelődnek a technikai performativitásnak, és így még az oktatásban is a számítógépes tudományok és genetikai tervezés fog előnyt élvezni az olyan tradicionális tárgyakkal szemben, mint a filozófia, vagy a művészetek.²⁰

Jean Baudrillard az analóg technikáról a digitális technológiára való átállásban elméletének igazolását látta. Baudrillard szerint a társadalmat a tesztelésen és a mérésen keresztül konstruálják meg, eleve sugalmazott válaszokkal, megszürt tartalmakkal. Ez a meghatározatlanság a társadalom minden szféráját érinti, főleg azokat, melyek a szimulakrum második rendjének felépítésében jeleskedtek: ezek a történelem, a közgazdaságtan, a kultúra és a politika. Arthur Kroker *Spasm: Virtual Reality, Android Music and Electric Flesh* c. könyvében így írja körül a harmadik rend baudrillardi társadalmát: „...ez egy olyan kor, amelyre a csábítás jellemző, nem pedig az ideológia, egy olyan kor amelyet az »immanens megfordíthatóság« furcsa, ám ellenállhatatlan logikája határoz meg, egy olyan kor, amelyet a

¹⁵ Benjamin: 2008 [1936]: 6-9.

¹⁶ Richard J. Lane: *Jean Baudrillard*, New York: Routledge, 2008 [2000]: 86.

¹⁷ Erről lásd: Baudrillard: *The Transparency of Evil, The Spirit of Terrorism, The Perfect Crime* c. műveket!

¹⁸ Lane: 2008 [2000]: 86.

¹⁹ Jean-Francois Lyotard: *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*, The University of Minnesota, 1984 [1979]: 41-53.

²⁰ Richard J. Lane: 2008 [2000]: 89.

»meggyőzés gépezete« és nem a manipulációé jellemez, itt a dolgok csak annyiban érdekesek, amennyiben saját eltűnésük fatális ígéretével kecsegtetnek. Egy összeomló (crash) politikai elmélet [Baudrillard-é], egy olyan századvégnek ahol a tradicionális jelölők (sign-referents) kétségbeesetten önmaguk ellentéteivé vedlenek át. Egy összeomló kultúra (crash culture), ahol a beomlott szubjektivitás és a politikai akarátvesztettség egy olyan hatalom diadalát képviseli, amely a művészetivé vált technológia nyelvén beszél: a virtuális valóság virtuális hatalma”.²¹ A szimulakra második rendje instabil és nagyon hamar átlép ebbe a harmadik rendbe.²² A harmadik rend korszakát Baudrillard a ’70-es, ’80-as évek késő kapitalista társadalmaira alkalmazza, amelynek az alapja a kód, vagyis az „érték strukturális törvénye”, ami a „jel-csere értéken” keresztül valósul meg. Baudrillard itt veti fel a hipervalóság kérdését, amely véget vet a valóságnak, mint referenciának, és mint modell meghaladja, átlépi azt. Baudrillard a *Passwords*-ben megjegyzi, hogy a virtualitás eredendően a valósággal szemben áll, de a modern technológiák hirtelen előrelépésének köszönhetően a valóság van eltűnőben, illetve a két fogalom közötti dialektikus viszony számolódik fel.²³ Baudrillard így ír kései munkájában a virtualitásról: „A virtuális most már az, ami a valóság helyét veszi át, a valóság végső megoldása, amennyiben a világ diadalát viszi végbe, valamint azzal párhuzamosan, a világ feloldódását. Ennél a pontnál a virtuális gondol el bennünket: nincsen szüksége a gondolkodó szubjektumra, a cselekvő szubjektumra, minden a technológiai mediáción keresztül történik.”²⁴ Hegarty mindehhez még hozzáteszi, hogy a szimulakrum harmadik rendjében a szimuláció már nem imitáció, hanem helyettesítés, és nincs többé valóság, amit imitálni lehetne.²⁵ Mint Guénon megjegyzi, senki és semmi nincs többé a helyén.²⁶ A szimuláció korában valóban egyetlen szimbolikus érték sem foglalja el a hozzá méltó helyet, helyette csak a digitalizációt és ezen keresztül a szimulakra termelését elősegítő fraktalizált káosz uralkodik a valóságon. Kizárólag a techno-tudományos komplexum strukturái stabilizálódnak az instabilitás rendszerében, a szimbólum nélküli dekulturáltságban, ahogy a World Trade Center épületei kiemelkedtek a városképből. A szimulakra tehát ezt a szimbólum nélküli ösztársadalmi valótlanyságot jelentené. Ez nem azt jelenti, hogy a szimbólumoknak ne lenne örök relevanciájuk vagy létük, mivel az igazság princípiuma örökké való, hanem azt a degenerálódott társadalmi nyilvánosságot írja le, amely kivetette a transzcendens értékeket, helyettesítve azokat a köz- és magánélet, jó és rossz, férfi és nő kategóriáinak berobbanásaival, inverzióival. Baudrillard „előszeretettel” ír a transzszexualitás és transzvesztitizmus jelenségéről, mondván, hogy a sztárok mindnyájan „mutánsok, transzvesztiták, genetikai barokk lények, akiknek erotikus külsősége elfedi a sajátos jegyek általános hiányát. (...) Michael Jackson egy magányos mutáns, egy olyan hibridizáció előfutára, amely tökéletes azért, mert univerzális – egy faj, amely véget vet minden fajnak.”²⁷ Miért is vagyunk mind univerzálisan transzszexuálisak a hiperkapitalizmus viszonyai között?

²¹ Arthur Kroker: *Spasm: Virtual Reality, Android Music and Electric Flesh*, New York: Palgrave Macmillan, 1993: 165.

²² Pawlett: 2007: 75.

²³ Baudrillard: *Passwords*: 2003 [2002]: 41.

²⁴ Baudrillard: *Passwords*: 2003 [2002]: 42.

²⁵ Hegarty: 2004: 50.

²⁶ Guénon: *A modern világ válsága*, 81.

²⁷ Baudrillard: *The Transparency of Evil* 2009 [1990]: 23.

A rendszer érdekei megkövetelik az identitás bizonytalanságát, a szilárd identitások száműzését vagy marginalizálást a nyilvánosságban. A rendszer számára a bizonytalanság univerzalitása az elsődleges; az embert formálható masszává, ragasztóvá, gépszírrá degradálja. Nincs sexualitás, nincs nemiség, nincs magánélet, nincs közösség, ezek helyett a hipervalóság, a több mint valós rendszere van. Baudrillard szerint a '80-as évek társadalmá egy negyedik rend felé halad, ami egy fraktális vagy virális rend, ahol az érték referencia nélkül bármilyen irányba sugároz: nincs többé ekvivalencia, nincs az értéknek törvénye, és ezt a negyedik rendet egy külön munkában elemzi.²⁸ A negyedik rend során a degenerálódás a lét egészen mély rétegeibe hatol. Az organikusságot felszámolta a szimulakrumok elterjedése, amint ezt Evola is érzékelt: „Pontosan azért, mert semmilyen organikus civilizáció nem létezik már, pontosan abból adódóan, hogy a feloldódás már a lét minden szintjére áterjedt, a múlt értékei megszűntek létezni.”²⁹

Civilizációnk, a szimulakrák által fertőzött ál-civilizáció, az inorganikusság léttelenségének kibomlása. A testet és a nemiséget ezért száműzi: organikusnak lenni eretnenség. Feloldódott minden érték. Evola azonban fatalitás helyett a benső értékekre és szilárdságra való támaszkodást, valamint a modern technológia és kulturális tendenciák szelektív alkalmazását helyezi előtérbe individuális megoldás gyanánt. Transzszexuálisok vagyunk mindannyian, képtelenség visszatérni pillanatnyilag a kiindulópontához, addig, amíg életben van a Világkigyó. Ennek dacára bizakodnia kell „a lélek-arisztokratának” abban, hogy a Világkigyó elpusztítható. A léttelenségből még teremődhet lét. Hasonló gondolatot azonosít Heidegger gondolkodásában András Sándor filozófus: „A technika ahogy-léte (*Wesen*), az áll-vány kétértelmű, ahogy minden leplezetlenülésé, vagyis az igazságé. Egyrészt megrendel (*bestellen*) és eltorzít (*verstellen*), így az igazságot veszélyezteti, másrészt az alkalom-adásban (*im Gewahrenden*) sajátosul, amiben az ember egyszer majd talán képes lesz arra, hogy az igazság érkezéséhez szükségesen használtassék. A kétértelműség a rejtésé és leplezetlenülésé.”³⁰

Az áll-vány (*Ge-stell*) ahogy-léte ebben a megvilágításban, a technika kétértelműségét a lét feltárására, ugyanakkor, annak eltüntetésére való alkalmasságát jelölné. Az istenség, a szent, az volna, ami alkalmat ad az istenek jelentkezésére. András Heidegger olvasatában a szent engedi igazán a létezőt a létbe, ennek a leplezetlenülésnek mintegy előfeltétele.³¹ A szimulakrum egyfajta akadálya volna a leplezetlenülésnek. Nem ad (legalábbis nyilvánosan) az elsötétült társadalmi nyilvánosságban a szent. Az alkalom adó, ami adná az alkalmat, átmenetileg inoperatívvá válik. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a szimulakrák korában, a technika ahogy-léte által átszínezett társadalmi rendszerben, a működésképtelenség, az inoperativitás válik normává, intézményesült hamis tudattá. A kényszer, folytatja András, Heideggernél szorosan összefügg az áll-vánnyal, azzal együtt adódik.³² Inhumán technológiai expanzió idézi elő az össztársadalmi valótlanyságot.

²⁸ Pawlett: 2007: 72.

²⁹ Julius Evola: *Ride the Tiger*, 162.

³⁰ András Sándor: *Heidegger és a szent*, Budapest: Osiris-Századvég, 1994: 157.

³¹ Uo. 60

³² András: 1994: 183. és Heidegger: *Seminare*, Frankfurt am Main: Klostermann, 1986, 390.

Bizonyított számunkra, hogy a valótlanság zártságában az egyedüli kiút a nyitottság, még hozzá a másik felé irányuló újdonsult mozgás. Az áll-vány destrukciója hordozza magában a meghatározatlanságtól való megszabadulást, olyan megértést, amely felhasítja a rendszertelenséget, és helyreállítja a világ rendjét metafizikai értelemben. A rendszer már kialakult, azonban kialakultsága, kialakítottága távolról sem jelenti a visszatérés lehetetlenségét, a lét egyszer és mindekorra való bezáródását a transzcendencia előtt. Aki tudatlan, nem sejtheti meg annak az aboriginális meghatározatlanságnak a mélyrétegeit, amelyből előfakadt a hamis létezők sokasága. Ezt a sokaságot száműzni már nem tudjuk, viszont a nyíltságnak nem is árthatnak igazán a transzcendencia számára zárt tudattal megvert tudattalanok. A metafizika igazságai ugyanis függetlenek attól, hogy valaki kételkedik-e bennük, vagy egyáltalában van-e olyan tudat, amely kételkedhetne bennük. Az egész világ, beleértve a meghatározatlanság tengerén úszó hamis meghatározottságokat, azok valamennyi nyomorúságos áll-ványával egyetemben, képtelen bármit is ártani az igazságnak. Amennyiben számít nekünk, a kibernetikus révedezésekbe fulladó nemzedékek tagjainak az igazság, csakis a virtualitással szemben állva válhatunk képessé egy restauratív igazság helyreállítására. Ezen helyreállítás, helyreállítódás viszont csakis akkor vihető végbe sikeresen, amennyiben meghaladjuk a fatalizmust, és elismerjük, hogy a hiperkapitalizmus képtelen ártani a lét igazságának. Az ártalom, a rontás szisztematizálódása a legmélyebb bensőségesség számára felszíni entropikus energiapont marad. Ettől még a mélységek negentrópiájába vetett remény megmarad bennünk, a hazug létezők ahogy-létében kételkedőkben. Paul Virilio arra figyelmeztet bennünket, hogy a technológiai gyorsulás egyáltalán nem negentropikus, vagyis reménykeltő, olyan tendencia, amely reményre adhat okot: „...a termelés delokalizációja nem a tevékenységnek valamely relokalizációjához vezet (...) Sokkal inkább a városi ember átfogó és kíméletlen EXTERNALIZÁCIÓJÁHOZ – KISZERVEZÉSÉHEZ.”³³

Egyetemes kiszervezéssel fenyegeti az emberi élet alapjait az áll-vány destruktivitása. Ez nemcsak veszély, hanem lehetőség: a gyökeres civilizációs fordulat lehetősége és szükségszerűsége. A kilátás előfeltétele a hazugságok leleplezése, az időnyerés alternatív alakzatok újrafelfedezésén keresztül. Ez nem valamely geometriai absztrakció, sokkal inkább gyakorlatias felszólítás olyan közösségek restaurációjára, újraalapítására, amelyek megtagadják a szimuláció sokszorosítását.

A két torony nem pusztult el, mert soha nem is létezett, szimbolikus értelemben negativitásnak voltak tekinthetők. A pusztítás nem a tornyok összedőlése volt, hanem léttelen, üres létezésük, amelyek, akár csak az üvegfelületük, hamisan tükröztek vissza minden értéket, teljességgel deszakralizálva őket.

Amikor a szimulációra gondolunk, fejünkön repedés keletkezik, amely a maga formájára alakítja át az időt. Szolárium-barna nő előállítja az alakzatok hazugságának energiaszintjét, olyan kilátást, amelynek nincsen dimenziója. A dimenziótlanság átalakítása előkészítetlen energicsatornákat, szétszakadó műanyagpályákat formál. A destruktív dezorganizáció olyan kérdés, amelyre a választ meg kell tagadni egy lehetetlen cserén keresztül. Ebben a cserében a

³³ Virilio: *The Great Accelerator*, Polity Press, 2012 (2010)

tér felfalódik az idő által, vagyis entrópiába süllyed még a megsemmisülés is. Az energia elektromos, és így tovább. Aki tudatos, az érzi az energia potencialitását, annak a rejtett mélységnek a lehetséges leplezetlenülését, amely a személy legbensőbb magyában található. Mozgási energia, elektromos energia, mágneses energia: negatív spiritualitás.

A fizikai világ repedezéseinek teoretizálása a szimulákrum, a szimulákrumokat számba vevő diskurzív kibontakozás. Átestünk a valóság soha nem hazudó kapuján, és felfedeztük jelenlegi kilátástalanságunk alaptalanságát. A kilátástalanság addig releváns, amíg feledésben marad az alap. Ezen alapra csupán utalni vagyunk képesek. Az alap az, András Sándor szavaival élve: „*ami a borban a szesz, erjedten-erjedő és erjesztő.*”³⁴ A szellem ezen valóságot kívánja képviselni, akkor is, ha az emberek tömegei ezt az igényt látszólag megtagadják.

Felhasznált irodalom:

- ANDRÁS Sándor: *Heidegger és a szent*, Budapest: Osiris-Századvég, 1994
- BAUDRILLARD, Jean, LOTRINGER, Sylvère: *The Agony of Power*, Los Angeles: Semiotext(e), 2010
- BAUDRILLARD, Jean: *Passwords*, London, New York: Verso, 2003 [2002]
- BAUDRILLARD, Jean: *Simulacra and Simulation. The Body, In Theory: Histories of Cultural Materialism*, Ann Arbor: University of Michigan Press, 1995
- BAUDRILLARD, Jean: *Symbolic Exchange and Death*, London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE, 2002 [1976]
- BAUDRILLARD, Jean: *The Mirror of Production*, St. Louis, Telos Press Publishing, 1975 [1973]
- BAUDRILLARD, Jean: *The Perfect Crime*, London and New York, Verso, 2008
- BAUDRILLARD, Jean: *The Spirit of Terrorism*, London and New York: Verso, 2013 [2002]
- BAUDRILLARD, Jean: *The Transparency of Evil: Essays on Extreme Phenomena*. London and New York: Verso, 2009 [1990]
- BENJAMIN, Walter: *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, London and New York: Penguin Books, 2008 [1936]
- EVOLA, Julius: *Ride the Tiger: A Survival Manual for the Aristocrats of the Soul* Rochester, Vermont: Inner Traditions, 2003 [1961]
- GENOSKO, Gary: *Baudrillard and Signs: Signification Ablaze*, New York: Routledge 2002 [1994]
- GUÉNON, René: *A mennyiség uralma és Az idők jelei*, Debrecen: Kvintesszencia Kiadó, 2006
- GUÉNON, René: *A modern világ válsága*, Debrecen: Kvintesszencia, 2008
- HEGARTY, Paul: *Baudrillard: Live Theory*, London and New York, A&C Black, 2004
- HEIDEGGER, Martin: *Seminare*, Frankfurt am Main: Klostermann, 1986
- KROKER, Arthur: *Spasm: Virtual Reality, Android Music and Electric Flesh*, New York: Palgrave Macmillan, 1993
- LANE, Richard J.: *Jean Baudrillard*, New York: Routledge, 2008 [2000]
- LYOTARD, Jean-Francois: *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*, The University of Minnesota, 1984 [1979]
- VIRILIO, Paul: *The Great Accelerator*, Cambridge: Polity Press, 2012 [2010]

³⁴ András Sándor: 1994: 81.